

ІНДЕКСНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ТА ЙОГО РОЛЬ НА ФОНДОВОМУ РИНКУ

асп. Положіж С.А., студент Левченко Г.

Ринкова економіка неможлива без активно функціонуючого фондового ринку, стан розвитку якого значною мірою відбивається у відповідних фондових індексах. Та щоб спрогнозувати динаміку фондових ринків, потрібно знати відповідні тенденції.

У світовій практиці фінансового ринку найбільш відомим і важливим індексом є індекс Доу-Джонса, запропонований в 1884 році Чарльзом Х. Доу і Едуардом Д. Джонсом. Він розраховується за цінами акцій 12 найбільших американських компаній. Сьогодні існує система індексів Доу-Джонса: промислового, транспортного, комунального та комплексного.

У міжнародній практиці з 1999 року застосовується цільовий орієнтир у галузі розрахунку вартості акціонерного капіталу для оцінки фінансової діяльності компаній – це індекс глобальної сталості Dow Jones Sustainability World Index (DJSI), який базується на ретельній оцінці економічних показників, показників впливу на навколишнє середовище та соціальної діяльності.

Щоб порівняти запропоновані на фінансовому ринку цінні папери за ступенем доходності, ризику, оцінити фінансову стійкість того чи іншого емітента використовується система рейтингів фінансового ринку, до якої входять рейтинги цінних паперів (пайові, боргові, похідні) та рейтинги фінансових позицій учасників ринку (рейтинги «розмірного» типу, рейтингинги активного та фінансового стану). Рейтинги призначені для того, щоб проводити ранжування в рамках єдиної системи відносних рівнів ризику боргових цінних паперів та їх емітентів. Він оцінює ризик невиконання емітентом своїх зобов'язань, що пов'язані з цінними паперами, та, відповідно, ризик втрат інвесторів основної суми і відсотків.

Рейтинги цінних паперів тісно пов'язані з фондовими індексами, так як вони виражаються у їх формі. Так, загальновідомий індекс "Standart & Pure" надає цінним паперам комбінації літер, які означають якість цінних паперів. Класи цінних паперів індексу "Standart & Pure" представлені в Таблиці 1.

Таблиця 1 - Класи якості цінних паперів індексу "Standart & Pure"

Система рейтингів	Якість цінних паперів	Характеристика рейтингу
AAA	Найвища якість	Цінні папери, які забезпечують максимальну безпеку з точки зору сплати як основного боргу, так і відсотків.
AA	Дуже гарна якість	Прийнятий рівень ризику. Емітенти мають довгу історію задовільного розвитку та додержання своїх обов'язків, але відношення активів чи виручки до боргу в них нижче, ніж у емітентів.
A	Гарна якість	
BBB	Середній клас	
BB	Клас нижче середнього	Затримання з виплатою відсотків; кредитор та відсоток адекватно захищені, але компанії потребують нагляду через наявність внутрішніх та зовнішніх факторів, здатних послабити захист.
B	Низька якість	
CCC-CC	Спекулятивні	С- виплати припинені(покриття боргу нижче мінімального рівня); DDD-D- повна неплатоспроможність
C,DDD-D	Найнижча якість	
NR	Якість відсутня	Компанія зазнає важливі фінансові проблеми, її майбутнє невизначене.

Багато професійних інвесторів віддають перевагу індексам "Standart & Pure", бо вони точніше відображають загальну динаміку курсів на фондовому ринку.

В Україні вже існують усі передумови широкого застосування індексного інструментарію. Незважаючи на певну ризикованість вкладання коштів у фондові активи, усе більше людей розглядають це як спосіб примноження своїх капіталів.

Завдяки «пристойному» переліку підприємств, що відповідають вимогам капіталізації та ліквідності, а також щоденному проведенню торгівлі на будь-якому організованому ринку й наявності мінімальної активності на торгівельному майданчику Україна увійшла до індексу Міжнародної фінансової корпорації – IFC Frontier.